

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

*до детального плану території земельної ділянки
кварталу забудови – К-VIII по вул. Лазівській в м.
Тячів, Закарпатської області.*

ЗМІСТ

1.	Вступ	
2.	Анотація	
3.	Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	
4.	Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
5.	Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
6.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
7.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	
8.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	
9.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	
10.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	
11.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	
12.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	
13.	Резюме нетехнічного характеру інформації	
14.	Додатки	

1. ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки

2. Анотація

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

В рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту Детального плану території земельної ділянки кварталу забудови з визначенням функціонального призначення, а саме: для будівництва та обслуговування

житлового будинку господарських будівель та споруд, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості та для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та опубліковано її в ЗМІ,

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

3. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Документом державного планування в даному випадку є Детальний план території земельної ділянки кварталу забудови з визначенням функціонального призначення, а саме: для будівництва та обслуговування житлового будинку господарських будівель та споруд, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості та для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови було, розташованої за адресою: м. Тячів. Вул.. Лазівська, Закарпатської області.

Основною метою ДПТ було відобразити поточний стан соціального та економічного розвитку м. Тячів і дати уточнення раніше розроблених містобудівних документації.

Детальний план території розробляється на земельну ділянку в м. Тячів, вул.. Лазівська на якій запроектоване будівництво житлових будинків, підприємств та громадських будівель.

Детальний план території розроблено згідно рішення Тячівської міської ради № 4771 39 сесії VII скликання від 09.07.2020 року про надання дозволу на розроблення детального плану території.

Під час проектування детального плану враховано містобудівну документацію вищого рівня:

- генеральний план м. Тячів

Детальний план території земельної ділянки кварталу забудови з визначенням функціонального призначення, а саме: для будівництва та обслуговування житлового будинку господарських будівель та споруд, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості та для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови, площею – 40 га. розташованої за адресою м. Тячів, вул.. Лазівська, Закарпатської області, розроблений з урахуванням прогресивних технологій, ефективного використання територій, чіткого

функціонального зонування, транспортних та пішохідних потоків, створення нормальних умов для будівництва та обслуговування житлового будинку.

Планувальна структура ДПТ визначилася цільовим призначенням об'єкту, транспортними зв'язками основних та допоміжних будівель та споруд, існуючим рельєфом місцевості, санітарними та протипожежними нормами.

Архітектурно планувальне рішення сформоване на підставі аналізу існуючої ситуації, враховуючи особливості території з точки зору санітарно-гігієнічних умов, інженерного забезпечення об'єктів будівництва та ін.

Проектним планом передбачено розділення території на дві зони – зона розташування свердловин та транспортна зона (під'їзд та розворотний під'їзд для обслуговування).

Схему інженерної підготовки території, що проектується, розроблено згідно планувальних рішень на топографічному матеріалі масштабу 1:500 і виконано у відповідності до ДБН Б.2.2-12:2018. Вертикальне планування території виконано з ув'язкою системи водовідведення при урахуванні максимального збереження природного рельєфу, ґрунтового покриття та існуючих зелених насаджень, а також з урахуванням наступних вимог:

- максимального збереження рельєфу
- абсолютні відмітки на проектованій території коливаються від 412,36-415,71 м;
- максимального збереження ґрунтів і деревних насаджень;
- відведення поверхневих вод;
- мінімального обсягу земляних робіт і мінімального дисбалансу земляних мас.

На проїздах пропонується влаштування асфальтобетонного покриття.

Відведення поверхневих вод з проектованої території здійснюється по ухилам.

До початку виконання будівельних робіт родючий шар ґрунту необхідно зняти з території для подальшого використання при відновленні (рекультивації) порушених і малопродуктивних земель, а також при впорядкуванні і озелененні території. Баланс родючого шару ґрунту необхідно розрахувати на підставі проведених геологічних вишукувань.

Відведення дощового стоку передбачено відкритою та закритою мережею самопливної дощової каналізації, який скидається у місцевий водотік.

Джерела забруднення поверхневих стоків нафтопродуктами та іншими забруднюючими речовинами на території проектування відсутні.

Електропостачання

Електропостачання проектованої забудови передбачається від існуючої електророзподільної системи села згідно технічних умов експлуатаційних служб. Розподілення електроенергії від трансформаторних підстанцій до проектованої території прийнято по існуючим повітряних лініях низької напруги 0.4кВ.

Всі інші конкретні питання по електропостачанню території ДПТ вирішуватимуться на наступних стадіях проектування.

4. Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного

планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень

Клімат

Для Закарпаття характерний помірно континентальний клімат з достатнім і надлишковим зволоженням, нестійкою весною, не дуже спекотним літом, теплою осінню і м'якою зимою.

Весна характеризується значним впливом циклонів з Середземного моря і частим вторгненням континентальних тропічних повітряних мас. Це спричиняє часту зміну погоди. На рівнині весна починається в кінці лютого – на початку березня і триває близько 80 днів. У горах вона значно триваліша (до 180 днів). В цей час можна спостерігати як різкі підвищення температури повітря (до $+15^{\circ}$... $+18^{\circ}$ C), так і велике зниження (до -5° ... -10° C).

Літо у низинно-передгірних районах триває в середньому 130 днів (з першої декади травня до середини вересня). Найвища температура повітря становила тут 41° C, а в горах 37° C. На висоті 400-600 м літній сезон триває всього 60-70 діб, а вище 1000 м – літо короткотривале. В цей час переважають потоки повітряних мас із південно-західного та західного напрямків. Континентальні тропічні повітряні маси, вторгаючись сюди, зумовлюють найбільш високі температури.

Осінь триває 80-100 днів. З другої половини вересня до першої-другої декади грудня на низині і з кінця серпня до кінця листопада в горах. В цей період температура повітря значно знижується, в кінці жовтня починаються приморозки, збільшується кількість днів з туманами, тривалими опадами.

Зима в низинних районах триває близько 2 місяців, в передгір'ї біля 3 місяців, а в горах 4-5 місяців. Найнижча температура становила 33° C на низині і -36° C в горах. В цілому зима у Закарпатті м'яка, із частими і тривалими відлигами та ожеледицями.

Температурний режим. Сума активних температур для низинних районів становить в середньому 3200° C (185 днів), передгірних - 2900° C, гірських 2200° C (150 днів). У зонах з теплим мікрокліматом (поблизу м.Виноградів і с. Мужієво) сума активних температур досягає 3600° C. Середньорічна температура низинної зони Закарпаття ($9...10^{\circ}$ C). середньомісячна багаторічна температура січня у горах становить $7,8^{\circ}$ C, тоді як на низині лише мінус $3,1^{\circ}$ C, а влітку $11-14^{\circ}$ C тепла у високогір'ї і $20-21^{\circ}$ C на низині.

Опади по території області і протягом року розподіляються дуже нерівномірно. Максимум опадів припадає на тепліші літні місяці, інколи на осінні. З ростом висоти місцеположення території кількість опадів зростає. Наприклад, у середньому в Ужгороді за рік випадає 805 мм, в Хусті – 1095 мм, в Рахові – 1122 мм, а в Руській

Мокрій – 1499 мм. Сумарні середньорічні опади в низинній зоні області становлять 600-800 мм, а в горах – 1000-1500 мм. Бувають роки високої водності, коли за рік випадає 1600-2400 мм при середній багаторічній нормі 1000-1200 мм. Для Закарпаття характерні осінні паводки. Територія області є водозбором р.Тиса.

Радіаційний режим. В Українських Карпатах Закарпатська низовина одержує найбільше сонячного саява (до 2025 год. при максимально можливих 4450 год.). Гірська зона – на 30% менше. Сумарна радіація в залежності від місцеположення змінюється в межах 3110-4370 МДж/м² за рік. Мінімальні місячні показники реєструють у Міжгір'ї в грудні – 59 МДж/м² за місяць, а максимальні – у липні – 633 МДж/м² за місяць. Річні суми радіаційного балансу становлять у низинних районах Закарпаття 2011 МДж/м² (Берегово), а в гірських – 1311 МДж/м² (Міжгір'я). Період з плюсовим радіаційним балансом триває десять місяців. У грудні і січні він від'ємний

Гідрологічні умови та ґрунти

Висока вологість та наявність гірського рельєфу на території області зумовили розвиток густої річкової мережі. Гідрографічна мережа області налічує 9 426 річок і водотоків різного рівня із загальною їх довжиною – 19793 км [3].

На території Закарпаття налічується: 4 великі річки з протяжністю по території регіону від 106 до 262 км – Тиса (262 км), Латориця (144 км), Уж (107 км), Боржава (106 км); 67 середніх з протяжністю по території регіону від 15 до 92 км, 54 малі з протяжністю по території регіону від 2,5 до 14 км. Всього протяжність по всіх річках в регіоні – 3429,9 км [1].

Пересічна густота річкової сітки 1,7 км/км², вона змінюється від 1,3 км/км² на рівнині до 2,0 км/км² у горах. Живлення дощове (40 % річного стоку), снігове та ґрунтове. Для річок характерні паводки після злив (в окремі роки 8—10 паводків на рік). Головною водною артерією є р. Тиса, яка збирає воду з усього південно-західного макросхилу Українських Карпат. Найбільші притоки р. Тиси: Боржава, Ріка, Тересва, Теребля, Уж та Латориця. Всі вони беруть початок на висоті близько 1000 і більше метрів і належать до гірських річок з нестійким гідрологічним режимом, швидкою течією (0,8-1,2 м/с і більше). Ці притоки мають багато спільних рис: долини річок в гірській частині – вузькі, крутосхилі з виходами корінних порід; на рівнинній – мають широку заплаву, плоске дно. Характерним є також підвищення рівня води в річках навесні та на початку літа.

В області налічується 137 озер, ставків і водосховищ. Озера невеликі за площею. Серед них найбільше озеро Українських Карпат — Синевир. Озеру надано міжнародного статусу.

Найпоширенішими є озера льодовикового походження — Верхнє, Нижнє, Бребенескул, Несамовите, Ворожеська, Марічейка та ін. Вони знаходяться високо в горах в улоговинах, "виораних" льодовиками, є неглибокими (1-3 м), мають невелику площу. Серед них — найвисокогірніше в Україні озеро Бребенескул, яке знаходиться в улоговині між хребтами Чорногори і Рахівських гір.

Збудовано 50 ставків і водосховищ загальною площею водного дзеркала 1,4 тис. га. Водні ресурси, якими область забезпечена достатньо, використовуються для водопостачання, одержання гідроенергії, зрошування полів, рибного господарства, рекреації тощо.

Болота займають незначні площі. Вони лежать в улоговинах і живляться підземними водами. Більшість боліт на низовині осушено і перетворено в культурні угіддя.

Закарпаття має значні запаси підземних вод, які складаються з ґрунтових і власне підземних вод. Область — найбагатший регіон України за складом і запасами мінеральних вод. Відомо понад 360 їх джерел. Виділяються вуглекислі, сульфідні, залізисті та миш'яковисті, бромні, йодні, йодно-бромні, радонові води, а також води неспецифічного складу.

Рослинність

В Закарпатській області загальна кількість видів флори становить – 2027 од., що відповідає 50% до загальної чисельності видів України. З них 237 видів флори занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, 22 види флори занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES). Усього видів рослин занесених до Червоної книги України – 144 екз., а рослинних угруповань занесених до Зеленої книги України – 27 [1].

За ботаніко-географічною характеристикою рослинного покриву гірська і передгірна території Закарпаття належать до Східно-Карпатської біогеографічної підпровінції, а Закарпатська низовина – до Паннонської підпровінції Центральноєвропейської флористичної провінції. Сучасний рослинний покрив дикої природи Закарпаття, як і Карпат в цілому, розпочав формуватися близько 12 тис. років тому.

Пояс передгірних широколистих лісів займає смугу до висоти 450-500 м н.р.м. у передгір'ї та на південних схилах Вигорлат-Гутинського хребта з теплими кліматичними умовами та відносно якісними ґрунтами. Рослинний покрив утворюють переважно ліси дуба звичайного та скельного, змішані дубово-грабові, ялицево-дубові, буково-дубові. У лісах цього поясу поширені також трав'яний покрив та чагарники. Останні включають ліщину звичайну, крушину ломку, бузину чорну, кизил справжній тощо.

Нижньо-гірський пояс букових, ялицево-букових та ялицево-смереково-букових лісів займає смугу у межах 450-1100 м н.р.м. (у деяких місцях – до 1450 м н.р.м.). У цьому поясі клімат більш прохолодний, помірний. З висотою чисті букові ліси змінюються на змішані ялицево-смереково-букові. Тут зустрічаються й інші цінні широколистяні породи явора, клена гостролистого, ясена, в'яза гірського. Ліси характеризуються високою повнотою деревостанів. Тому чагарники тут майже відсутні, а трав'яний покрив незначний. У стиглих насадженнях, де повнота знижується до 0,6-0,7 наявний підріст бука, а на провесні, коли світловий режим у бучині сприятливий для трав'яної рослинності, тут багато підсніжника, білоцвіту весняного, анемони дібрової та жовтецевої, медунки темної тощо. М'який клімат Закарпаття найбільш оптимальний для букових лісів. Тут вони мають найбільшу продуктивність, щорічний приріст запасу може сягати – 10 і більше м³/га. Бук вибагливий до вологості, зростає на багатих, за поживними речовинами ґрунтах. У стиглому лісі бучини досягають висоти до 40-45 м і діаметра стовбура до 120 см, запас деревини 600-800 м³/га. Доживає бук до 300-500 років.

Верхньо-гірський пояс смерекових і мішаних буково-смерекових, ялицево-буково-смерекових і буково-ялицево-смерекових лісів розташований на висоті 1300-1450 м н.р.м., у помірно холодній і дуже вологій зоні Карпат (зокрема, Чорногора, Мармороські гори, Горгани, Гуцульські Альпи). Змішані ліси з наявністю бука починаються від 700 м і не піднімаються вище 1200 м., де домінують високопродуктивні природні смерекові ліси.

Субальпійський пояс з корінною чагарниковою рослинністю починається з висот 1200-1300 м нрм. на Полонинському хребті і з 1450-1650 м н.р.м. на Чорногірському та Мармороському хребтах і простягається до висот 1800 м н.р.м. Чагарники тут сформовані заростями із сосни гірської, вільхи зеленої, ялівця сибірського, рододендрона східно карпатського. Тут суворіші кліматичні умови. У поєднанні з ними снігові лавини, що постійно сходять з верхів'я гір униз, сприяють формуванню характерного криволісся, яке стелиться до землі. Значні площі цього поясу представлені субальпійськими луками, вторинними луками та чорнично-моховими пустощами. У трав'янистому субальпійському покриві переважають чорниця, брусниця, зелені мохи та луки, в яких наявні рідкісні та зникаючі види рослин: жовтець карпатський, королиця круглолиста, борщівник, тощо.

Альпійський пояс формується у високогір'ї на висоті 1700-2061 м н.р.м. і займає в Закарпатті незначні площі вершин найвищих гір Говерла, Петрос, Туркул, Чорногора та ін. Суворі кліматичні умови, скелясті ґрунти, призводять до збіднення флори. Своєрідна рослинність тут представлена чагарниками рододендрона, чорниці та буяхи, деякими реліктами льодовикового періоду (верби трав'янистої, списовидної та сітчастої), а також поширені лишайники і луки із вівсяниці лежачої, лохини, ситника три розрядного, осоки вічнозеленої та зігнутої тощо. Рідко зустрічається едельвейс.

Специфічна рослинність представлена на площах гірських боліт Закарпаття, які мають різне походження в залежності від розташування. Серед гірських боліт виділяють субальпійські улоговинні болота у льодовикових цирках (Чорногора, Свидовець), улоговинні лісового поясу, висячі (схилкові) та присхилкові. Більшість гірських боліт Закарпаття мають малопотужні або зовсім відсутні поклади торфу. Частина гірських боліт має статус природоохоронних об'єктів, а частина боліт низинної зони осушена для розширення сільгоспугідь.

У лісах області зосереджена третина флори України, половина червонокнижних видів рослин і тварин Українських Карпат особливо в гірських масивах [3].

Загальна кількість видів фауни на території області становить – 30428 од., що становить 68% від загальної чисельності видів України. З них 117 занесені до Червоної книги України, 12 до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), 237 до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), 21 до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS) і 21 вид охороняється відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS). [1].

На території області поширені як безхребетні, так і хребетні тварини. Серед безхребетних області є представники понад 20 типів організмів, з яких більшість – найпростіші. Найвища різноманітність спостерігається серед комах. На них суттєво впливають кліматичні умови, тобто в різні пори року вони поширені неоднаково.

З найбільш давніх груп комах виділяють бабки, які в личинковій стадії – водні хижаки, що живляться різними водними організмами. Дорослі бабки також хижаки, ловлять комах вздовж водойм. У лісах поширені дуже корисні комахи-мурашки, які поїдають гусениці листокруток, п'ядунів та інших. Тому мурашки мають статус локалітетів під охороною. Своєрідними представниками є прямокрилі, до яких відносяться саранові та коники. У високогір'ї типовим представником коників є ендемічна безкрила – ізофія бревипеніс. Розповсюджені у високогір'ї також туруни і жуки-довгоносики, а також рідкісні представники пластинчатовусих – 2-3 види восковиків. Особливим для високогір'я є тип безхребетних – тихохідки, які, окрім водойм населяють сухі мохи на скелях та зволожені улоговини. У букових лісах Закарпаття дуже рідко зустрічається жук альпійський вусач, а в дубових – великий дубовий вусач західний, яких занесено до Міжнародної Червоної книги.

У верхніх шарах ґрунту найбільш поширеними з безхребетних є представники кільчатих червів олігохет. Велике значення для трансформації органічних залишків у ґрунтах мають дощові черви, чисельності яких можуть досягати 1000 екземплярів на 1м² ґрунту.

У процесах мінералізації органічних речовин, зокрема опалого листя в гірських потоках, значну роль відіграють струмковими (ряд тріхоптера). Навесні у водоймах першими підвищують чисельність черви-коловертки, а далі - дрібні ракоподібні та представники даної макрофауни (олігохети, молюски).

У заплавах і забруднених водоймах інтенсивно розвиваються найпростіші – раковинні амеби, гетеротрофні джгутиконосці, вільноживучі інфузорії. Останніх в області відомо близько 350 видів (реально їх значно більше). Серед них виявлено такі, що можуть бути індикаторами ступеня забрудненості водойми органічними речовинами, а також сигналізувати про наявність розчинених у воді металів та газів (зокрема сірководню). У чистих ділянках річок з плавною течією широко поширені інфузорії, а також інші найпростіші – корененіжки та джгутиконосці. У чистих гірських джерелах і струмках зустрічаються рачки-гірпактикоїди та бокоплавці, серед яких багато ендемічних для Карпат видів. У чистих текучих гірських та передгірних водоймах водяться аборигенні десятиногі раки (широкополі або благородні), вони надзвичайно чутливі до забруднення водойм. Широкополий рак занесений до Червоної книги України.

Хребетні в сучасній фауні Закарпаття налічують понад 400 таксонів, зокрема риби (57 видів), круглороті (1), земноводні (16), плазуни (11), птахи (280) та ссавці (69). Усі хребетні тварини є важливою складовою природних екосистем, відіграють важливу роль у трансформації органічних речовин у природних екосистемах. Окрім цього вони є фондом збагачення та селекції домашніх порід тварин, важливим промисловим та рекреаційним ресурсом.

Круглороті та риби області включають 1 вид круглоротих та 57 видів риб. *Круглороті* – це мінога угорська, яка водиться переважно в чистих гірських річках. Мінога занесена до Червоної книги України.

Більшість риб у водоймах Закарпаття є *зообентофагами*, тобто такими, що поїдають безхребетних. Це: короп, лящ, рибець, карась, в'юн, щипавка, підуст, плітка, марена та інші.

В гірських водоймах зустрічаються лососеві, зокрема: форель струмкова та інтродукована райдужна, харіус, лосось дунайський. Останній, як і харіус занесений до Червоної книги України.

В низинній частині річок водиться окунь, лящ, гунтера, йорж смугастий, судак, лин, в'юн.

Із осетрових риб у водоймах області зрідка зустрічається стерлядь, яка також занесена до Червоної книги України. Численними за кількісним і видовим складом є коропові, які складають основну масу риб природних водойм. Це підуст, марена звичайна, білизна верхоплавка, бистрянкa, короп дикий, карась, головень, ялець, в'язь, плітка.

Щука розповсюджена у всіх водоймах. Сом водиться в низинній і передгірній частині рік. У рівнинних водоймах із вищою водною рослинністю зустрічаються інтродуценти, товстолобик, амур, ротан, сонячний окунь і каналний сом.

Земноводні (або амфібії) у Закарпатті представлені різновидами хвостатих та безхвостих амфібій. Із хвостатих у лісах зустрічається саламандра плямиста, у передгірній зоні – тритон звичайний і гребінчастий, у гірській – тритон карпатський та альпійський. Хвостаті земноводні живляться комахами, але самі є кормом риб, плазунів, птахів та ссавців.

Безхвості земноводні також корисні, знищують личинки комарів, комах – шкідників, живуть в лісах, водоймах. Зокрема ропуха зелена і звичайна, квакша звичайна, жаби озерна, трав'яна і прудка.

Плазуни у області налічується до 10 видів, вони менш залежні від водного середовища, ніж амфібії. Серед них; 1 вид черепах (болотяна черепаха), 4 види ящірок (веретільниця, зелена прудка та живородна), 5 видів змій (звичайний та водяний вужі, лісовий полоз, мідянка звичайна та гадюка звичайна (рис.6)). Гадюка звичайна є єдиною отруйною змією на Закарпатті.

Птахи в Закарпатті представлені понад 280 видами, підвидами і расами. З них гніздові (44%), осілі (23%), пролітні (17%), залітні (13%), зимуючі (3%). Тільки осілі круглий рік живуть на території області, їх близько 60 видів. Серед них: рябчик, тетерев, глухар, куріпка, фазан, горлиця, яструб малий, яструб великий, беркут, сова, пугач, сич, дятел, сойка, горіхівка, щиглик, чиж, снігур, шишкар ялиновий, зяблик, жайворонок, синиця, оляпка та інші.

Ссавці в області представлені понад 70 видами, до яких відносяться комахоїдні, гризуни, кажани, зайцеподібні, хижі та парнокопитні.

Із комахоїдних ссавців у області поширені кріт та їжак, різні види буро зубок, білозубок, кутора водяна і мала.

З хижих звірів у області водяться рись, лісовий кіт, лисиця, по два види норок та куниць, вовк, ведмідь бурий, ласка, тхір звичайний, видра, горностай, борсук. Із них три останні занесені до Червоної книги України. Ведмідь бурий, зображення якого прикрашає герб Закарпатської області, крупний хижак (вагою до 400 кг), має чисельність у Закарпатті понад двісті особин екземплярів.

Парнокопитні в області представлені 5 видами: свиня дика, олень карпатський, козуля європейська й інтродуценти лань і муфлон, які не присутні в природних лісах. Свиня дика поширена у всіх лісових угіддях. Олень благородний зустрічається практично в усіх висотних поясах від полонин до річкових долин [3]. Різноманітний рослинний і тваринний світ області є одним з найважливіших чинників з формування екомережі, особливо в частині збереження біологічного різноманіття.

Повітряне середовище.

За метеорологічними умовами проєктований регіон відноситься до територій з високим потенціалом забруднення повітря та досить несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

Стан повітря залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення. Із загального обсягу викидів забруднюючих речовин у повітря Закарпатської області Протягом 2015 року відбулося незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 54,6% складають речовини, що належать до парникових газів, зокрема, метан. Крім того, 0,1 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Із загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Хустський район (23,87%) посідає друге місце після Ужгородського.

Серед підприємств, які здійснюють найбільші викиди в атмосферне повітря в регіоні залишаються ПАТ «Закарпатгаз» та магістральні газопроводи «Прикарпаттрансгаз» ДК «Укртрансгаз». Головними причинами забруднення атмосферного повітря є кількість перекачаного газу, застаріле технічне обладнання, профілактичні ремонтні роботи на компресорних станціях.

Також головним забруднювачем атмосферного повітря Закарпатської області продовжує і надалі залишатися автотранспорт, викиди від якого в 2015 році склали 91,9 % від загального обсягу викидів. За останні роки значно виросла кількість

автомобільного транспорту, відмічається ріст автозаправних станцій, що є вагомим джерелом у забрудненні атмосферного повітря.

На сьогодні зовнішні (транзитні) транспортні потоки концентруються на автодорозі М-06 «Київ-Чоп», яка пересікає та роз'єднує населений пункт навпіл.

На території с. Рокосово потужних джерел забруднення немає.

Водний басейн

У селі відсутнє центральне водопостачання і водовідведення. Водопостачання села здійснюється від артсверловини та колодязів. Власники садибних забудов користуються вигребами. Забруднені дощові води скидуються у придорожні канами та самопливом на нижче лежачу територію.

На відміну від поверхневих, підземні води більш захищені від антропогенного впливу. Однак, їх якість здебільшого залежить від якісних характеристик поверхневого стоку. Забруднення підземного водоносного горизонту на території садибної забудови пов'язане з порушеннями санітарних вимог щодо обладнання та будівництва вигрібних ям, надвірних вбиралень, гноєсховищ, внесення мінеральних добрив, тощо.

Для забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки та охорони від випадкового або навмисного забруднення поверхневих чи підземних джерел і водопровідних споруд (незалежно від форми власності або відомчої підпорядкованості), а також прилеглих до них територій слід передбачати дотримання параметрів зон санітарної охорони (відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013) та дотримання у межах даних зон режимів господарської діяльності, визначених Постановою Кабінету Міністрів України №2024 від 18.12.1998 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Проектні рішення ДПТ також враховують необхідність дотримання особливого господарського режиму на території зон санітарної охорони колодязя.

Стан ґрунтів

Спеціальні роботи (геохімічна зйомка) щодо вивчення стану ґрунтів міста впродовж останніх 20-ти років не виконувались. Регулярне спостереження за санітарним станом ґрунтів не проводиться.

Земельні ресурси зазнають негативного впливу від накопичень побутових відходів, значна частина яких могла б знайти застосування як вторинна сировина. На території Хустського району відсутні підприємства з перероблення та утилізації відходів виробництва.

Вивезення твердих побутових відходів з території села здійснює на централізоване сміттєзвалище.

Ще одним суттєвим джерелом забруднення ґрунтів є кладовище, яке розташоване в центральній частині села, у безпосередній близькості від житлових

будинків. Санітарно-захисна зона від території діючого кладовища до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м, а від закритих (з закінченим кладовищним періодом) – 50 м. В даному випадку норми не витримані.

Забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також повітря через незадовільний стан покриття вулиць, недостатню кількість зелених насаджень.

Радіаційний стан

Згідно постанови Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 і №600 від 29.08.1994, с.Підгорб не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Середнє значення експозиційної дози гамма-випромінювання знаходиться в межах норми і складає 11,5 мкР/год. (в діапазоні від 11 до 30 мкР/год.).

Дозиметричний паспорт не розроблявся, радіаційне обстеження села не проводилось.

Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно БДУ – 91.

Виходу радону не зареєстровано. Система планувальних обмежень відсутня.

Електромагнітне забруднення

Електропостачання м. Тячів на даний час забезпечується по лініях електропередачі 10 кВ через електropідстанції.

Передача та розподіл електроенергії між споживачами села здійснюється по лініях електропередачі 6 кВ через трансформаторні підстанції 6/0,4 кВ (ТП-6/0,4 кВ).

Акустичний режим

Основним джерелом шуму є вулична мережа з інтенсивним рухом автотранспорту.

Планувальні обмеження

Система планувальних обмежень техногенного характеру м. Тячів представлена санітарно-захисними зонами від інженерних споруд і комунікацій.

Головні планувальні обмеження представлені санітарно-захисними зонами:

- Охоронні зони від ЛЕП 0,4 кВ (2 м в кожен бік), ЛЕП 10 кВ (10 м в кожен бік);
- Охоронні зони від газопроводу середнього тиску (4 м від осі в кожен бік)

Враховуючи те, що в умовах сформованого міста витримати вимоги по територіальних розривах санітарно-захисних зон неможливо, головним завданням підприємств, що їх створюють, є впровадження новітніх технологій з подальшим погодженням скорочення параметрів санітарних захисних зон до мінімально-можливих розмірів. У відповідності з ДСП 173-96 (п. 5.14) проекти організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємства. Здійснення екологічної політики має бути зорієнтоване не на екстенсивні дії

(віддалення від джерела забруднення), а на усунення причини забруднення (впливу цього джерела на довкілля) та забезпечення екологічної стабільності розвитку міста. Основний шлях в цьому напрямку – модернізація технологій виробничих процесів.

Одними із суттєвих джерел забруднення природного середовища і важливих факторів, які обумовлюють планувальну структуру населеного пункту з точки зору територіальної обмеженості, є кладовища традиційного поховання. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м, а від закритих (з закінченим кладовищним періодом) – 50 м. Умови утримання та упорядкування кладовищ повинні відповідати вимогам ДСП 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» від 01.07.1999 року.

При прийнятті проектних рішень щодо функціонального використання території також враховуються інші охоронні зони комунікаційних об'єктів, інженерних мереж.

Об'єкти природно-заповідного фонду та прибережних захисних смуг канал.

Окрім того, для потреб експлуатації та захисту від забруднення, пошкодження і руйнування магістральних, міжгосподарських та інших каналів на меліоративних системах встановлюються смуги відведення з особливим режимом користування. Розміри смуг відведення та режим користування ними встановлюються за проектом.

SWOT- аналіз екологічної ситуації

Робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації Хустського району, узагальнені результати якого наведені в таблиці 3.2.1.

Таблиця 3.2.1.

Сильні сторони	Слабкі сторони
Економічний і фінансовий центр Хустського району, значна концентрація фінансових ресурсів	Недіючі промислові підприємства, що не реконструюються та не модернізуються
Високий потенціал енергозбереження	Неефективне використання природних ресурсів
Розвинута транспортна інфраструктура	Забруднення повітряного басейну
Нова сміттесортувальна лінія	Неналежна очистка стічних вод
Розвинута інфраструктура енерго-, газо-, водо-, теплопостачання	Недотримання режиму прибережних захисних смуг
Високий рівень активності екологічної громадськості	Відсутність результатів досліджень стану довкілля на здоров'я населення
Високий рівень стурбованості городян щодо стану довкілля у селищі	Відсутність оперативного попередження населення про екологічні загрози
Наявність у межах селища об'єктів природно-заповідного фонду	Відсутність належного громадського

	контролю за охороною довкілля
Можливості	Загрози
Значний кліматичний і технологічний потенціал для впровадження сонячної енергетики	Неможливість модернізувати виробничі потужності на підприємствах через відсутність ресурсів
Використання альтернативних джерел енергії	Високий рівень міграції населення з селища
Подальший розвиток екологічного управління	Високий рівень захворюваності
Високий потенціал економії енергоресурсів в секторі споживачів	Значна залежність регіону від зовнішнього постачання енергоресурсів
Подальша інтеграція в ЄС	Політична нестабільність

5. Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Планова діяльність садового будинку не передбачає утворення будь-яких забруднюючих речовин і виділення їх в атмосферне повітря.

Можливі незначні викиди в атмосферу при роботі топкової, яка буде в зимовий період ліквідовувати можливий дефіцит необхідного тепла для ефективної роботи вентиляційної системи опалення будівель житлових будинків. Робота прибудованої топкової передбачається на твердому пальному. Паливом для топкової служитимуть дерев'яні пелети. Розрахункова потужністю топкової становитиме - 180 кВт.

Мікроклімат.

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу на найближчу житлову зону відсутнє. Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) не відбудеться.

Негативні ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не передбачаються.

Ґрунти.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на ґрунтовий шар не відбудуться зважаючи на відповідні проектні заходи.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться:

1) Заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови:

- проведення забудови згідно з наміченим функціональним зонуванням;
- інженерна підготовка території - вертикальне планування та регулювання поверхневого стоку, благоустрій господарчих об'єктів, влаштування твердого покриття доріг;

- для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова кабінету Міністрів від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

2) Заходи, що покращують стан повітряного басейну:

- інженерний благоустрій та озеленення території
- централізоване каналізування, санітарне очищення.

3) Сплановане відведення дощових стоків та будівництво локальних очисних споруд, типу «Біотал».

В цілому відзначається позитивний вплив запланованої діяльності на соціальні умови та задоволення потреб місцевого населення.

Розміщення індивідуального садового будинку на вказаній території не пошкодять існуючого ландшафту, так як будуть дотримані всі вимоги нормативних документів, пов'язаних з плануванням та забудовою.

Біорізноманіття.

Проектом передбачається максимально зберегти існуючі зелені насадження та деревну рослинність. Видалення зелених насаджень на проектній ділянці не передбачається.

По всій довжині периметру ділянки та окремі території проектом передбачається влаштування зони озеленення.

Влаштування зелених зон має виключно позитивний вплив на біорізноманіття.

Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин в межах проектування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єкта планової діяльності не прогнозується.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено. В процесі будівництва об'єктів проектування вплив на рослинний покрив в основному буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченні рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій.

Водне середовище.

Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин не відбуватиметься.

Експлуатація проєктованого об'єкта не передбачає використання води на виробничі потреби.

Ділянка, що розглядається, не відноситься до земель водного фонду, прибережно-захисних смуг, лісогосподарських зон, територій історико-культурного, природо-заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

Об'єкти природно-заповідного фонду на території села відсутні. Також територія ДПТ не межує із структурними елементами екомережі Хустського району.

Під час експлуатації садового будинку викиди забруднюючих речовин не спостерігаються.

Промислові відходи.

Як відомо, в ієрархії поводження з відходами на першому місці стоїть запобігання утворенню відходів. При експлуатації садового будинку такі відходи утворюватися не будуть.

Тверді побутові відходи (ТПВ), що будуть утворюватися під час експлуатації об'єкта передбачається збирати в контейнер, та вивозити спеціалізованим організаціями згідно графіку та по мірі необхідності.

У разі виявлення та ідентифікації серед побутового сміття небезпечних відходів, – необхідно вживати заходів для їх видалення та утилізації відповідно до вимог чинного законодавства України.

Вся викошена трава з території об'єкта вивозиться спеціалізованою організацією в місця утилізації. Категорично заборонено спалювання скошеної трави.

Поверхневі та підземні води.

Інфільтрація в ґрунт дощових вод передбачається природнім способом. Організоване відведення дощових стоків передбачається з майданчиків з твердим покриттям.

Передбачені системи водопостачання та водовідведення господарсько-побутових стоків.

Вплив на ґрунт та надра.

Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивації та будівництва включають:

1. Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва.
2. Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використання його при рекультивації, вертикального планування будівельного майданчику.
3. Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.
4. Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних

механізмів.

5. Заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками.

6. На будівельному майданчику біля в'їзних воріт передбачено місце мийки коліс для будівельного транспорту, що виїжджає.

7. Складання будівельних матеріалів та конструкцій в межах території відведення на вільних майданчиках з метою уникнення загромождження проїздів та проходів.

Тож у процесі будівництва та експлуатації об'єкта, створення додаткових негативних впливів на ґрунт та надра не передбачається.

Проектом передбачається максимальне збереження існуючого рельєфу. Всі майданчики, під'їзди та доріжки передбачаються з влаштуванням мощення. Типи покриття прийняти із дотриманням діючих норм, виходячи з експлуатаційної доцільності.

Атмосферне повітря.

Значний шкідливий вплив на атмосферне повітря від експлуатації садового будинку не передбачається. Викошені трави з території передбачається вивозити в спеціальні місця для утилізації. ЗАБОРОНЕНО спалювання викошеної трави на території об'єкту.

Акустичний вплив.

Під час будівництва об'єкта, від роботи будівельної техніки та інвентаря можливе виконання тимчасового додаткового шумового навантаження.

Під час експлуатації будівлі садового будинку рівень технологічного шуму від обладнання та роботи інженерних мереж не перевищуватиме 75 ДБ.

Світлове, теплове та радіаційне забруднення.

Перераховані впливи на довкілля від експлуатації садового будинку не передбачаються.

Флора та фауна.

Охорона рослинного і тваринного світу.

Передбачається не менш ніж дворазовий покіс трави на території об'єкта з послідуєчим її вивозом.

Незначним, об'єктом впливу на тваринний світ під час будівництва служитиме робота будівельної техніки та інвентаря.

З огляду на характер запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується.

Після будівництва проводиться комплексний благоустрій території. Тверде покриття не передбачає знищення рослин чи тварин.

Геологічне середовище.

Очікується позитивний вплив.

6. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Негативним впливом є зростання захворюваності та загальної смертності населення, хоча показник смертності по району є одним з найнижчих серед районів області. Ріст захворюваності пройшов, у першу чергу, за рахунок хвороб системи кровообігу. Спостерігається також зростання рівня захворювань пов'язаних із забрудненням атмосферного повітря, зокрема на бронхіальну астму серед дорослих та дітей. Спостерігається незначний ріст захворюваності на рак. Кількість померлих від злоякісних захворювань залишається незначною.

7. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Проектні рішення ДПТ розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

- 1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- 2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- 3) планова діяльність не передбачає суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу;
- 4) проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- 5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту детального плану території було обґрунтовано;
- 6) забезпечення загальної доступності матеріалів детального плану території та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, у місцевих періодичних друкованих засобах масової інформації, у загальнодоступному місці

приміщення органу місцевого самоврядування, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

9) оцінка ступеню антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

10) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;

11) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

8. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація ДПТ призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі відсутні.

Підсумки по ключовим негативним (тимчасовим) наслідкам, що були визначені, та заходам по їх пом'якшенню, надані в Таблиці 5 нижче.

Таблиця 5

№	Питання	Потенційний вплив	Заходи по скороченню негативного впливу
---	---------	-------------------	---

1	Загальні впливи	Під час будівництва садового будинку та допоміжних (очисних споруд, лінії електропередач і т.д.) об'єктів проекту передбачаються такі	<ul style="list-style-type: none"> – Підготовка та втілення плану організації, будівництва, щоб скоротити та пом'якшити загальні наслідки будівництва, в тому числі шум, викиди в атмосферу, утворення та утилізацію відходів ризику ерозії; - Вибір підрядників, котрі дотримуватимуться відповідних екологічних та соціальних вимог; - Безперервний контроль за впливами згідно з відповідними національними, екологічними, стандартами і вимогами ЄБРР.
2	Лінія електропередач	Прокладання лінії передач 0,4кВ до місцевої підстанції буде проходити через кілька доріг і земельних ділянок та вимагатиме копання ґрунту та горизонтального буріння.	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечення відповідної конструкції та маршрутизації лінії, щоб уникнути або звести до мінімуму вплив на місцеву інфраструктуру та рух транспортних засобів. - Дотримування відповідних санітарних, екологічних та вимог і норм з безпеки.

9. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема,

огороджуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - технічна і біологічна рекультивация, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи:

На всіх етапах реалізації ДПТ проектні рішення будуть здійснюватися в відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо. - охоронні заходи – передбачити систему моніторингу зі спостереженням за технічним станом обладнання, за станом ґрунтів та здійснення контролю за дотриманням ГДВ забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у зоні впливу планової діяльності.

Заходи з техніки безпеки й охорони праці:

Конструкція, виконання, спосіб встановлення і клас ізоляції застосовуваного електроустаткування відповідають умовам навколишнього середовища і пожежної безпеки приміщень відповідно до вимог ПУЕ.

Рівень електричних і магнітних випромінювань від проєктованих електроустановок не викликають погіршення існуючого стану навколишнього середовища

Для захисту людей від ураження електричним струмом, а також будівлі від пожежі передбачаються пристрої захисного відключення ПЗВ. Види електричних проводок і спосіб прокладки електричних мереж прийняті з урахуванням вимог електропожежобезпеки.

Експлуатація електроустановок здійснюється кваліфікованим персоналом.

Електромонтажні роботи вести в строгій відповідності з діючими нормами та заходами щодо охорони праці і техніки безпеки.

Протипожежні заходи:

Згідно ПУЕ гасіння пожежі даного об'єкту передбачено хімічними засобами (порошкові вогнегасники). Використання води виключено.

Проектом передбачається відповідне оснащення приміщень засобами пожежогасіння та пожежним інвентарем.

Також оцінюються обмеження будівництва об'єкту за умовами навколишнього природного, соціального, техногенного середовища та обсяг інженерної підготовки території, необхідний для дотримання умов безпеки навколишнього середовища.

10. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Альтернативи іншого характеру відсутні з огляду на необхідність провадження даної планованої діяльності. Вибір майданчика будівництва проведено з урахуванням варіантів можливого розміщення садового будинку та техніко-економічних обґрунтувань з урахуванням найбільш економного використання земель, а також соціально-економічного розвитку населеного пункту.

Також розглянуто альтернативні варіанти щодо технічного та технологічного забезпечення об'єкту будівництва та територіального розміщення об'єкту планової діяльності.

У разі незатвердження документа державного планування, а саме детального плану території, та відмова від реалізації будівництва об'єкту, що проектується, призведе до неможливості подальшого економічного розвитку м. Тячів. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля.

За даним варіантом подальший стабільний розвиток є очевидно проблематичним, і ця альтернатива веде до неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови та погіршення ситуації в цілому.

Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод,

особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань.

- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту містобудівної документації;
- 6) проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

11. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Положення щодо створення системи моніторингу довкілля м. Тячів визначає порядок створення та функціонування системи з урахуванням стану довкілля та природоохоронної діяльності району в цілому, визначає основні завдання районної системи моніторингу довкілля, суб'єктів системи, їх завдання відповідно до конкретного ресурсу, принципи організації та функціонування системи, взаємовідносини між суб'єктами під час створення та опрацювання системи моніторингу, структуру системи, організаційний механізм її створення.

Запропоноване Положення слід розробити відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.98 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

Система моніторингу довкілля - це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Екологічний та соціальний моніторинг для об'єкту СЕС буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час її будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має

відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час будівництва та експлуатації об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.
7. Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Внутрішній моніторинг

Перед початком будівництва буде призначено фахівця, який буде відповідальним за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця людина буде підтримувати регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й начальником відділу охорони навколишнього природного середовища, начальником відділу охорони праці та особою, відповідальною на підприємстві за зв'язок із громадськістю та корпоративну соціальну відповідальність.

Зовнішній моніторинг та оцінка

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на підприємстві будуть публікувати на власному сайті скан - копії результатів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках моніторингу, не пізніше ніж через 5 (п'ять) робочих днів після отримання їх оригіналів.

12. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності).

Дослідники дійшли наступного висновку: як зазначено вище, при виконанні всіх належних умов будівництва та подальшої експлуатації об'єкту, в першу чергу – виконання всіх заходів у сфері централізованого водовідведення, негативний вплив на екологічну ситуацію відсутній. Відтак відсутній і транскордонний вплив.

При цьому важливу роль відіграватиме організація вивезення побутових відходів з території об'єкту після здачі в експлуатацію, а також рівень громадської та екологічної свідомості місцевих мешканців. Проте відсутні механізми значного впливу на цей фактор з боку замовника планових робіт.

13. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

У Звіті з стратегічної екологічної оцінки нового будівництва в м. Тячів, проведено оцінку впливів на довкілля об'єкту планованої діяльності в регіоні його розміщення.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру (РНХ) - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до запропонованої діяльності.

Також пропонуються відповідні заходи по зниженню негативних екологічних та соціальних наслідків, що можуть виникнути в процесі будівництва та експлуатації об'єкту планованої діяльності.

Цей документ (РНХ) буде розміщений у зазначених нижче місцях для ознайомлення і для надання коментарів. Будь-яка особа може надати свої зауваження та рекомендації щодо екологічних, соціальних та інших аспектів цього проекту для Тячівської міської ради.

ВИСНОВОК

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок що розроблений «Детальний план території земельної ділянки кварталу забудови з визначенням функціонального призначення, а саме: для будівництва та обслуговування житлового будинку господарських будівель та споруд, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості та для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови в м. Тячів, вул.. Лазівська, Закарпатської області» відповідає вимогам державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

За результатами стратегічної екологічної оцінки надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст.9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі детального планування.

Замовник ЗВІТУ: Виконавчий комітет Тячівської міської ради

Юридична адреса: 90500, Закарпатська область, м. Тячів, вул. Шевченка, 2,
e-mail: arhvid@tyachiv-city.gov.ua